

Beschouwingen op de begroting 2017

D66 | Groenlinks Heerde

Er is een nieuwe wethouder financiën, die met de BBV aan de gang gaat. Dat maakt dat deze begroting toegankelijker en leesbaarder is geworden. D66/GroenLinks waardeert de ambitie bij de opstelling van de begroting om van zoekplaatje naar vindplaatje te geraken. We gaan in de goede richting.

Transparantie ten aanzien van de 3ds is nog een verbeterpunt. Ons devies is: ontschotten binnen het sociale domein, maar geen middelen meer naar de algemene reserve. Voorschriften van het rijk? Werk er maar om heen. We willen er bovenop blijven zitten dat de gelden ook benut worden binnen het sociaal domein.

Opvallend punt in deze begroting is het in rood gedrukte percentage overhead op pag. 49! Het enige in rood gedrukte. Heeft de portefeuillehouder daar iets mee willen zeggen? De cijfers zelf: 2017: 48,48 in 2020: 49,32%. Nog even en dan gaat meer dan de helft naar overhead. Wij schrikken daar van. Hoe verhoudt zich dat met andere gemeenten van onze grootte?

Participatie-democratie

De groep die weinig of geen vertrouwen heeft in politiek of overheid, groeit nog steeds. De verhouding tussen Raad en College is in Heerde nog steeds niet dualistisch te noemen. Terwijl van de burger een steeds grotere rol verwacht wordt in deelname aan de maatschappij. Dit roept om democratische vernieuwing. De overheid roept ons op, via de Agenda Lokale Democratie, om aan te geven hoe wij kunnen en willen bijdragen aan de vitalisering van de lokale democratie.

De publieke taak moet steeds meer een publieke zaak worden.

Streven naar een soort 'dorpssamenleving' waarin kleinschaligheid, nabijheid en de menselijke maat bepalend zijn. Ondersteuning vanuit een lokale overheid zal altijd nodig blijven, maar moet die overheid zo nodig die zelfstandige entiteit zijn die het altijd beter weet dan haar eigen inwoners?

Tijd voor een toekomstverkenning.

Laten we de urgentie van deze thematiek erkennen en er iets mee doen. Om te beginnen met de eerst komende lokale verkiezingen. Laten we op zoek gaan naar nieuwe vormen van democratie en samenspel tussen de lokale actoren in een netwerk- samenleving. En laten we het wiel daarbij niet opnieuw uitvinden. Er zijn veel initiatieven, zoals de burgertops voor en door burgers.

De werkgroep Duurzaamheid vanuit de raad zien wij als een goede eerste vingerroefening. Ik kom hierop later in het betoog terug.

De fractie van D66/GroenLinks heeft het voornemen komend voorjaar een thema avond te organiseren over dit onderwerp en ervaringsdeskundigen uit te nodigen om ons deelgenoot te maken van die ervaringen. Die avond is bedoeld voor iedereen.

We staan open voor verbreding van dit initiatief. Bij deze een uitnodiging aan de collega's om met ons mee te doen.

Duurzame ontwikkelingen

Het afgelopen jaar heeft de gemeenteraad het initiatief genomen om in gesprek te gaan met pioniers en geïnteresseerde burgers over een duurzame toekomst voor Heerde. Dromen, durven en doen. Er komt iets op gang. Op de dag van de duurzaamheid hadden we smiddags een groep jongeren in huis die geanimeerd de serious game the Climate Challenge speelden en dit verder willen brengen bij hun leeftijdsgenoten. Ook savonds was er een gezellige drukte in de Heerd. Er wordt concreet nagedacht over een heerdense energie coöperatie. Het zou mooi zijn als dat initiatief nog verbreed en diverser kan worden. De fractie van D66/GroenLinks is daar blij mee. Niet alleen het milieu is daarmee gediend, ook de lokale economie kan hiervan groeien. Niet alleen het resultaat telt, maar het experiment om vanuit de raad op een andere wijze te communiceren met inwoners. Meer als partners, meer gelijkwaardig en meer faciliterend als leidend.

Dat faciliteren, hoe zit dat financieel? De financiële ruimte in Heerde voor nieuw beleid is zero.

Dat hoeft ook niet als het gaat om subsidies, die ruimschoots bij Provincie en Rijk aanwezig zijn, voor die projecten die zonder subsidie niet levensvatbaar zijn.

Een revolving fund wordt door overheden ingezet als opstart stimulant en tijdelijke lening. Dat betekent dat een project toewerkt naar rendement. Subsidies en revolverende fondsen zijn dus elkaar aanvullende instrumenten om passend te kunnen financieren.

Innovatieve lokale samenwerkingsprojecten kunnen juist hierbij baat hebben. Gelukkig is er ook een instantie die revolverende fondsen professioneel beheert, niet alleen voor duurzaamheid, maar bijv. ook het startersfonds voor de woningmarkt. De SVn ontzorgt voor de gemeente, en de inleg kan zelfs beperkt blijven, indien de gemeente geen of nauwelijks eigen middelen heeft, tot 25% van het totale budget. Gemeenten hebben de mogelijkheid zeer goedkoop en langdurig te lenen. Dit betekent dat het ook niet nodig is om hiervoor dekkingsgelden in de begroting te vinden. Vorig jaar is bij de begroting een motie revolving fund voor duurzaamheid ingediend. Die is toen door de indieners teruggenomen, vanuit het argument dat het goed zou zijn eerst eens de werkgroep van start te laten gaan en iets op gang te brengen, alvorens een instrument in het leven te roepen. Nu zijn we een jaar verder, en zijn we op weg. Om een revolverend fonds te realiseren is ook enige ontwikkeltijd nodig. Nu is een mooi moment om daarmee te starten, zodat in het voorjaar het instrument effectief kan zijn als concrete projecten zich aandienen. Hiermee worden de ambities voor met name samenwerkingsprojecten kracht bij gezet.

Daarnaast willen we duurzaamheid breder inzetten dan het energetische vraagstuk alleen: hoe gaan we beter om met natuur in Heerde, hoe stimuleren we duurzamer gedrag bij onze inwoners. Hoe kunnen we de duurzame houding verder brengen dan de verplichte maatregelen uitvoeren en handhaven.

Daarnaast zou het een goede zaak zijn als er beleidsmatig meer aandacht komt voor de herwaardering van groen en natuur. Er is behoefte aan een samenhangende visie op duurzame landschaps- en gebiedsontwikkeling. De toekomstvisie geeft hiertoe aanzetten, maar bent u met ons eens dat die concreter uitgewerkt kan worden?

Sociaal domein: niemand mag buiten de boot vallen.

Driekwart van de gemeenten houdt geld over op de WMO. Zo ook in Heerde. De afgelopen jaren zijn bij najaarsnota en jaarrekening de overschotten verdwenen in algemene reserve en als dekking voor andere doelen. Onder protest van D66/GroenLinks, samen met de PvdA. Amendementen om dit geld te oormerken hebben het steeds niet gehaald. Wat is het sociaal profiel van dit College? Wij zullen echter niet ophouden met voorstellen te komen om in het sociale domein de zorg toegankelijk te maken en te houden voor iedereen, ook voor de sociale minima.

Het beleidsadagium van de langdurende zorg is zelfredzaamheid. Onlangs konden we in Trouw lezen dat dit maar een armoedig ideaal is, ver van de werkelijkheid af staat en vooral een rechtvaardiging is voor slinkende budgetten. Met new speak-termen als 'eigen regie', 'co-creatie' en 'samenredzaamheid' verliezen we onze kritische distantie. De hoogleraren Duyvendak en Kampen stellen: "Strikt genomen is niemand zelfredzaam, dus waarom zou dat dan bij uitstek als richtsnoer voor hulpverlening aan de meest kwetsbaren moeten dienen?" (12-10-2016 Trouw)

Hoe die ideologie uitpakt kun je bijv. terugvinden in de ontoereikende wijze waarop in de meeste gemeenten de huishoudelijke zorg is geregeld. Zo ook in Heerde. Wij zijn het niet eens met hoe de huishoudelijke zorg in Heerde is geregeld. Dat had een maatwerk voorziening moeten zijn. De huidige eigen bijdrage van 5,30 per uur is al een brug te ver. Bovendien heeft het College onlangs groen licht gekregen voor een bovengrens van meer dan het dubbele. Wat is het sociaal profiel van deze coalitie? Beken eens kleur! Een schoon en leefbaar huis is gaandeweg alleen haalbaar voor financieel zelfredzame cliënten. D66/GroenLinks staat daar niet achter.

Niemand mag buiten de boot vallen. Dat is en blijft onze toetssteen. Wij zijn er niet zeker van dat dat niet gebeurt. Het is niet voor het eerst dat we onze twijfels uitspreken over de stapelingseffecten van alle eigen bijdragen als het gaat om minima met een grote zorgbehoefte. Vallen er inderdaad geen mensen buiten de boot? We kunnen het niet aan het College vragen, want u weet dat niet! U kunt niet achter de voordeur kijken, of medische zorg wordt gemeden, het huis onvoldoende verzorgd is, of gezonde maaltijden wellicht een sluitpost zijn.

Kan de gemeente daar iets aan doen? Ja!

We kunnen bijvoorbeeld zorgen dat subsidie voor maaltijden in stand blijft, dat de eigen bijdrage voor huishoudelijke hulp niet hoger wordt en we kunnen iets doen aan het eigen risico voor de ziektekostenverzekering. Op die manier kunnen we geruster zijn, dat niemand de basale zorg ontbeert voor een menswaardig leven. Het is nodig zolang het kabinet zelf niet haar verantwoordelijkheid neemt om het eigen risico af te schaffen. Mensen die medische zorg mijden om financiële redenen, komen eerder in een verslechterde toestand. Het tast de kwaliteit van leven aan en het kost de samenleving dan juist meer geld aan intensieve zorg.

De fractie van D66/GroenLinks wil graag uitgezocht hebben op welke wijze dit eigen risico afgedekt kan worden van gemeentewege voor de sociale minima met hoge zorgbehoefte. Ook willen we weten, of dit aanvullend of gedeeltelijk of helemaal in de plaats kan komen van reeds bestaande regelingen voor korting op de zorgverzekering. Tenslotte doen we de suggestie om dit samen met Epe en zo mogelijk ook Hattem, op te pakken. We dienen hierover een motie in. Het zou mooi zijn als we hierover alles weten bij de behandeling van de jaarrekening 2016.

Visie Sociaal Domein

De ontwikkeling van geïntegreerde en samenwerkende zorg en welzijn is een voorwaarde om de inwoners van Heerde goed te kunnen bedienen.

Het is een goede zaak dat er een nieuwe Kadernotitie voor de 3 decentralisaties komt. De WMO, de participatiewet en de Jeugdwet zullen met grote urgentie verder moeten worden ontwikkeld. De fractie van D66/GroenLinks vindt dat we de kans moeten pakken om de verschillende aspecten van arbeid, welzijn en zorg ook medisch zorg geïntegreerd aan te pakken. Weg met de schotten! Om te beginnen op het stadhuis.

Participatie en grotere betrokkenheid van inwoners en organisaties bij het ontwikkelen van beleid in het Sociale Domein ligt zeer voor de hand.

Het is een must om al in een vroeg stadium dus bij de start van de nieuwe Kadernotities onze inwoners en verschillende professionals als welzijnsorganisaties; zorgorganisaties en organisatie die arbeidsparticipatie vertegenwoordigen te betrekken bij deze nieuwe ontwikkeling van integrale aanpak.

Zonder de expertise vanuit de verschillende organisaties én de inwoners als ervaringsdeskundigen, weten we niet wat er echt speelt. Bij de 3 D's gaat het vaak om dezelfde doelgroep met een gecompliceerde, meervoudige zorgvraag en dan is het zeer wenselijk dat er gewerkt wordt vanuit 1 regie in zo'n gezin.

Samenhang, Verbinding, integratie en virtuele organisatievormen zijn ons inziens dan de sleutelwoorden. We zijn benieuwd hoe de collega's van de andere fracties tegen aan kijken. Wij moeten daarin immers ook samen optrekken, een gezamenlijke visie uitdragen.

H2O

In de 6 jaar dat ondergetekende in de raad zit is er ieder moment in de begrotingscyclus aandacht gevraagd voor de zorgelijke situatie. Waar zitten we nu? Puur financieel is H2O ons grootste risicodossier. Het risico van een zog. Hexit ziet de fractie als de worst case. Maar er is niet alleen een financieel risico, ook de samenwerkingsrelaties met onze buurgemeenten én de Provincie staan wat ons betreft op het spel.

Er is al sinds 2013 sprake van een 'routekaart bovenregionale samenwerking Zwolle, Kampen en H2O gemeenten – bedrijventerreinen'. Wat is tot dusver hiervan het resultaat, College? De fractie van D66/GroenLinks bepleit een intensivering van die routekaart relatie, onder het motto: "If you cant beat them, join them". Hebben die gesprekken, die kennelijk al zo'n 3 jaar lopen, meer opgeleverd als het overleg over bestemmingsplannen? Is het College bereid om hierin meer te investeren?

Goede communicatie en informatie is daarin cruciaal. Het blijft sinds het raadsbreed aangenomen amendement van 1 febr. dit jaar te lang stil. Dat amendement is ook door het College overgenomen. D66/GroenLinks hecht groot belang hetgeen daarin staat over het open breken en onderzoeken, samen met de H2O partners, hoe met vereffening van opbrengsten en kosten, vanwege de gewijzigde omstandigheden, alsnog aan de doelstellingen van de Samenwerkings Overeenkomst kan worden voldaan.

Dat is dus heronderhandelen om met elkaar door te kunnen. Liever dat dan een Hexit, want dan heb je ruzie.

Dat dit een precair proces is, dat snappen we. En misschien is dit ook wel zo'n berucht geitenpaadje dat we u, burgemeester Pijnenburg, willen laten begaan. Desalniettemin is het onze beste optie. We hopen, dat u ons daarin als raad beter meeneemt dan tot nu toe.

Actieve communicatie

Er zijn meer items waar we door het College beter in willen worden meegenomen. De fractie van D66/Groenlinks vond het niet fijn om gedurende dit jaar keer op keer te moeten hameren om de exploitatie van de Heerd goed af te hechten en de regie vanuit de gemeente gecoördineerd te laten verlopen. Regel het en hou ons op de hoogte.

Verdrietig zijn we over het volkomen in het slop raken van de herontwikkeling van het van Meurspark. Het parkgedeelte ligt er troosteloos bij. Doodzonde. Niets meer gehoord over een verbinding tussen de Heerd en het centrum. Grote radiostilte vanuit het College wat nu de plannen zijn. De Heerd ligt geïsoleerd. Kan het College een tip van de sluier oplichten?

Een passende integrale beheerstructuur voor gemeentelijke gebouwen.

Wanneer kunnen we daarvan resultaten verwachten? Het zou een goede zaak zijn als niet alleen de beheers- en vastgoed technische zaken hierbij aan de orde zouden komen maar ook de culturele afstemming. Immers, dat is toch de mogelijke meerwaarde die het biedt als je integraler naar voorzieningen kijkt, bijv. door een brede programma opzet over de voorzieningen. Dit vereist afstemming tussen de portefeuilles. We pleiten nogmaals voor een coördinerend wethouder.

Extra verhoging Tarieven binnensportaccomodaties

De derde verhoging op rij van 5%. We weten dat dit in 2014 is afgesproken om toe te werken naar een privatisering. Binnenkort gaan we eindelijk praten over de nieuwe accommodatienota. D66/GroenLinks wil graag dan inzicht hoe deelname aan de sport zich heeft ontwikkeld over de laatste 4 jaar. We vragen ons af of die jaarlijkse verhoging langer door moet gaan.

Recreatie en toerisme

Daar is onlangs uitvoerig over gesproken. Wij vragen ons af: Gaat het wel goed met 2 clubs (wij zijn Heerde en Visit Veluwe) die op toerisme en recreatie zitten, en kan niet beter 1 club gekozen worden waar het geld naar toe gaat?

We zijn benieuwd om te horen of we gaan meedoen met de IJsselbiënnale. Wat ons betreft is het ondenkbaar dat we hieraan niet mee zouden willen doen. Een loeier van een promotie van Cittaslow Heerde, de opening van de hoogwatergeul, onze bossen en hei.

We moeten beter worden in laten zien wat Heerde allemaal in huis heeft.